

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve (alcím, ha van): Speciális elméleti ismeretek: Az értelmiség felelőssége				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Kapitány Gábor, 275-8902, 06-20-414-8386, a.g.kapitany@gmail.com				
Kód: B-AE-502-C	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): ESBA	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 2-5.	Kredit: 5	Tanóraszám: 48 Egyéni hallgatói munkaóra: 102
Kapcsolt kódok: B-DK-601	Típus: <u>szeminárium</u>	Szab.vál-ként felvehető-e? nem.	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei: A szellemi munkával, az alkotói szereppel járó társadalmi felelősség összetevőinek körbejárása. Az értelmiségi szerep etikai meghatározói. Szembesülés a szellemi tevékenység, az etika és az esztétikum fogalmaival. A szellemi munka viszonya a nemzeti kultúrához és a világtársadalomhoz. Társadalmi és interperszonális felelősség.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): <i>Tudás:</i> Társadalomelméleti és morálfilozófiai ismeretek bővítése <i>Képesség:</i> Differenciált világlátás, társadalmi reflexivitás, vitakészség és empátia fejlesztése <i>Attitűd:</i> Az identitásvállalás és a társadalomkritikai attitűd egyensúlya <i>Autonómia és felelősségvállalás:</i> Az értelmiség társadalmi felelősségeinek és gondolkodási autonómiájának tudatosítása				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: <ol style="list-style-type: none"> 1. Mi az erkölcs? Relatív vagy abszolút? Mi az értelmiségi? Az értelmiség felelőssége vagy „Az írástudók árulása”? 2. Az értelmiség <i>erkölcsi</i> felelőssége. (Mire való? Kinek vagyunk felelősek? A cinizmus és moralizáló prédikáció szélsőségei. Elitizmus és relativizmus, aufklérizmus, tudásmonopólium és a saját tudás lebecsülése) 3. Az értelmiség <i>szociális</i> felelőssége (Kasztyszemlélet és karitativitás) 4. Az értelmiség <i>politikai</i> felelőssége (Politika és etika, Machiavelli és Gandhi, intolerancia és semlegesség) 5. A <i>Jövő iránti</i> felelősség (Utópia és realizmus, voluntarizmus és jelenorientáltság) 6. A <i>Múlt iránti</i> felelősség (Modernizáció és konzervativizmus, van-e tanulság a történelemben?) 7. A <i>Természet, a környezet</i> illetve az <i>egészség</i> iránti felelősség (Az ember önérvényesítése és önálárendelése) 8. <i>Tudományos, technikai</i> felelősség. (Racionalizmus és irracionálizmus. Mi a fejlődés? A mesterséges intelligencia kihívásai) 9. Az <i>esztétikai</i> felelősség, (Mi az Igazság? Igaz-e a Jó, a Szép és az Igaz azonossága? Esszencializmus és antiesszencializmus. Mi a szépség? A giccs mibenléte)				

10. A saját kultúra és nyelv iránti felelősség (Kozmopolitizmus és nacionalizmus)
11. Párunk, családjunk, a másik ember iránti felelősség (Ki mindenkiért vagyunk felelősek? Milyen határig?)
12. Mit jelent az önmagunk iránti felelősség? (Az individualizmus és az altruizmus zsákutcai)

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:
Az egyes tanórák tematikájának interaktív feldolgozása

A hallgatók tennivalói, feladatai:

Aktív órai részvétel, vitafeladat vállalása; a félév végén egy esszé megírása.

A tanulás környezete:

tanterem

Értékelés: Az órai aktivitás és az esszé alapján a vizsgaidőszakban.

A vizsga = a dolgozat védelme.

Vizsgaidőpontok:

A dolgozat leadási határideje a választott vizsgaidőponttól függően 1 héttel a vizsga előtt.

(több tanár és tanáronként külön értékelés esetén tanáronként megbontva)

Teljesítendő követelmények: A tanórákon való aktív részvétel és az esszé leadása.

Értékelés módja: Szóban, a választott vizsganapon.

(milyen módszerekkel zajlik az értékelés: teszt, szóbeli felelet, gyakorlati demonstráció stb.)

Az értékelés szempontjai:

(mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben)

1. Órai aktivitás; vitaindító előadás vállalása
2. Esszé választott témában.

Az esszé értékelésének szempontjai:

- a. az esszé választott alapgondolata milyen mértékben adekvát a kurzus tematikájával.
- b. A téma kidolgozottsága, alapossága.
- c. A dolgozat felépítése, szerkezete, nyelvezete.
- d. A szakirodalom-használat mennyisége és szakszerűsége.

Az érdemjegy kiszámítása:

(az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? pl. arányok, pontok, súlyok)

Az érdemjegy kialakításában az előadás 40, az esszé 60 %

Kötelező irodalom:

Ajánlott irodalom:

1. Bregmann, Rutger (2020): Emberiség. Mégis jobbak lennénk, mint hittük? (HVG Könyvek, Budapest)
2. Hankiss Elemér (2006): Félelmek és szimbólumok, (Osiris, Budapest), 17-60 és 91-128
3. Kapitány Ágnes—Kapitány Gábor (2021): A szimbolizáció, (Ventus-Kocsis Kiadó, Budapest) 11-26 és 419-466
4. Szophoklész: Antigoné

5. Kosztolányi Dezső: Édes Anna
6. Jean-Paul Sartre: A fal
7. Ferdinand von Schirach: Terror
8. Aesthetic Literacy I/32 és I/37
<https://docs.google.com/document/d/13NPs-u2t48ioIqE-EyHOX-IRWo4VcjlhQRU9U7HXCg/edit>

Ajánlott filmek:

1. Sidney Lumet: Tizenkét dühös ember
2. Asghar Farhadi: Náder és Simin
3. Adam McKay: Ne nézz fel
4. Denis Villeneuve: Felperzselt föld
5. Richard Attenborough: Gandhi
6. Susanne Bier: Egy jobb világ
7. Alex Garland: Ex machina

Egyéb információk:

Máshol, vagy korábban szerzett tudás elismerése (validációs elv):
felmentés a részvétel és teljesítés alól nincs.

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: A szeminárium kezdete előtt 1 órával az Elméleti Intézetben